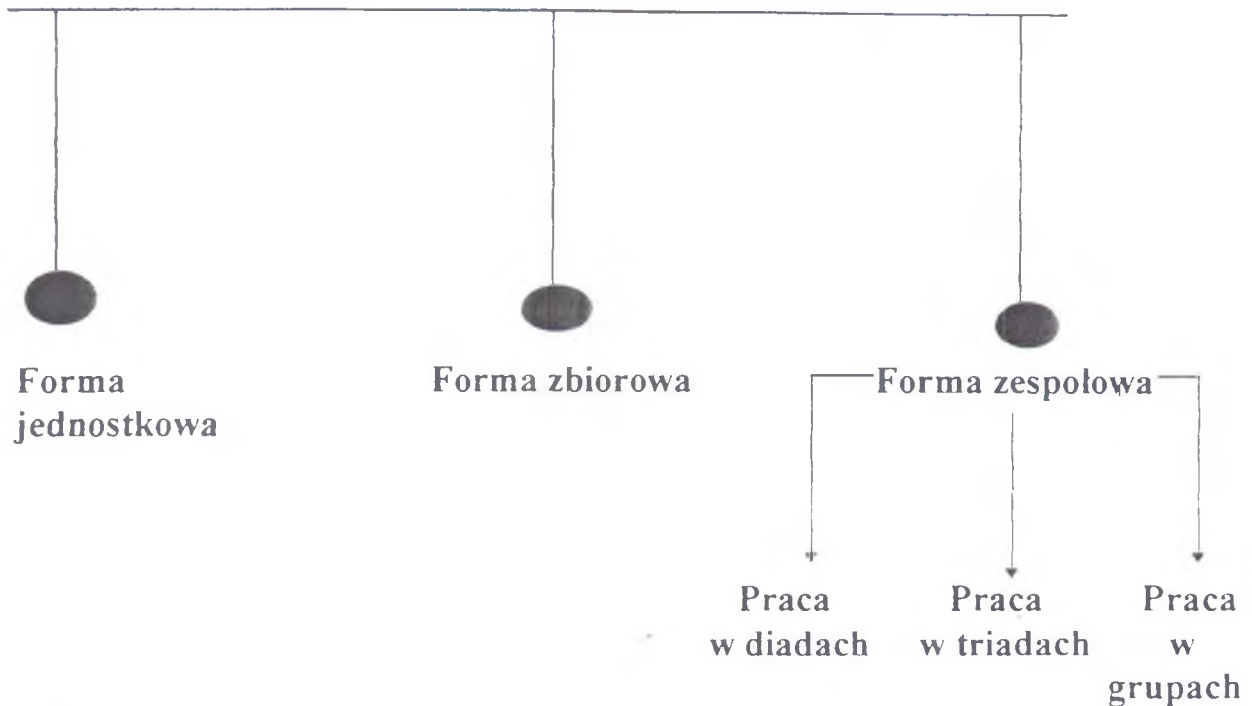

ORGANIZACYJNE FORMY PRACY ZESPOŁÓW PRZEDMIOTOWYCH

1. Praca jednostkowa - uczestnicy spotkania realizują zadania niezależnie od siebie
2. Praca zbiorowa - polega na wspólnym wykonywaniu przez wszystkich tego samego zadania
3. Praca zespołowa :
 - a/ praca w diadach, polega na wykonywaniu określonych zadań przez dwie osoby /praca binarna, w parach/
 - b/ praca w triadach - zadania wykonywane są przez trzyosobowe zespoły
 - c/ praca grupowa - przydzielone zadania wykonują zespoły większe niż trzyosobowe - może ona być:
 - jednolita, "równym frontem", w której toku uczestnicy podzieleni są na grupy wykonują to samo zadanie;
 - zróżnicowana - grupy wykonują różne zadania;
 - kombinowana , łącząca pracę jednolitą z pracą zróżnicowaną;

Potencjalne wersje realizacji zadań w zespołowych formach pracy

Układ wersji realizacyjnych	Interpretacja
<p>Praca w diadach</p> 	<p>Wspólnie wykonują zadanie.</p> <p>Każdy wykonuje oddzielnie to samo zadanie.</p>
<p>Praca w triadach</p> 	<p>Wspólnie wykonują zadanie.</p> <p>W triadach powstała jedna diada współdziałająca w realizacji zadania; jeden z członków triady wykonuje niezależnie od innych to samo zadanie.</p> <p>Każdy członek triady wykonuje to samo zadanie w izolacji od pozostałych.</p>
<p>Praca w grupach 5 - osobowych</p> 	<p>Wspólnie wykonują zadanie.</p> <p>Grupa podzieliła się na jedną triadę i jedną diadę i każda z nich wykonuje niezależnie to samo zadanie.</p> <p>W grupie wytworzyła się triada, która współdziałała w realizacji zadania, natomiast dwóch członków grupy wykonuje to samo zadanie niezależnie od siebie i triady.</p> <p>Grupa rozpadła się na dwie diady, które w izolacji od siebie wykonują to samo zadanie, i jednego „indywidualistę”, realizującego to zadanie oddzielnie.</p> <p>W grupie powstała jedna diada kooperująca ze sobą natomiast trzy osoby wykonuje to samo zadanie indywidualnie.</p> <p>Wystąpiła kompletna atomizacja grupy. Jej członkowie każdy niezależnie od siebie realizuje to samo zadanie</p>

ZAJĘCIA WARSZTATOWE -

są to zajęcia szkoleniowe w grupie, polegające na wykorzystaniu wszystkich zasobów grupy w celu kształcenia umiejętności praktycznych.

WARSZTAT TO ZAJĘCIA DLA GRUPY OSÓB, WYKORZYSTUJĄCE WIEDZĘ I DOŚWIADCZENIE UCZESTNIKÓW W CELU TWÓRCZEGO ROZWIĄZYWANIA OKREŚLONEGO ZAGADNIENIA ; PROWADZONE PRZEZ OSOBĘ, KTÓREJ ROLA POLEGA NA POBUDZANIU, KOORDYNOWANIU I PODSUMOWANIU EFEKTÓW PRACY GRUPY.

Podstawowe zasady pracy warsztatowej

- *Mów o sobie* - o tym, co TY! Czujesz, myślisz, wyobrażasz sobie
- *Mów o tym, co „ tu i teraz”*- koncentruj się na tym, co podczas trwania warsztatów, nie wybiegaj w przyszłość lub nie trwaj uporczywie przy błędach i niepowodzeniach z przeszłości.
- *Nie oceniaj* - zamiast oceny stosuj informacje zwrotne.
- *Mów „do”, a nie „o” sobie* - zwracaj się bezpośrednio, w pierwszej osobie do poszczególnych współuczestników zajęć, staraj się nie mówić o innych tak jakby ich nie było na sali.
- *Nie uogólniaj* - koncentruj się na faktach, rozpatrując każdą sytuację indywidualnie, a ludzi w niej występujących traktuj jako charakterystycznych tylko i wyłącznie dla danej sytuacji.

W przypadku warsztatów nastawionych na kształcenie umiejętności interpersonalnych /np. komunikacja interpersonalna/ ,zawieramy z grupą kontrakt, dotyczący pracy podczas warsztatów.

Obejmuje on takie zasady, jak:

- aktywność uczestników
- odpowiedzialność za swój proces uczenia się podczas zajęć
- dobrowolność udziału w ćwiczeniach /chodzi o takie sytuacje ćwiczeniowe, które wydają się uczestnikowi zbyt zagrażające, dotyczące osobistych problemów itp./
- tajemnica tego miejsca i grona
- i inne, które zostaną przez grupę za istotne.

Warunki poprowadzenia dobrych zajęć warsztatowych

Na optymalne przeprowadzenie dobrego warsztatu mają wpływ:

- Warunki techniczne - liczba osób, czas trwania, miejsce, liczba prowadzących, używane pomoce i materiały dydaktyczne.
- Czynniki psychologiczne ułatwiające i utrudniające realizację warsztatu:
 - stworzenie klimatu bezpieczeństwa i zaufania,
 - wprowadzenie podstawowych norm /dyskrecja, dobrowolność udziału/,
 - stosowanie metod aktywizujących uczestników,
 - postawa prowadzącego /otwartość, empatia, akceptacja/

Pracując metodą warsztatową prowadzący może spotkać się z następującymi zjawiskami:

- Wzrostem „otwartości”, samoświadomości, niezależności uczestników grupy.
- Konformizmem, syndromem myślenia grupowego.
- Konfrontacjami między uczestnikami oraz prowadzącym.
- Powstaniem struktury grupy, przyjmowaniem określonych pozycji, ról w grupie
- Poczuciem bliskości.
- Osłabieniem mechanizmów obronnych.
- „Przesunięciem ryzyka” w grupie.

Czy istnieje ideał prowadzącego ?

Na postawę osoby prowadzącej mają wpływ 3 czynniki, wzajemnie się ząbując:

W takim ujęciu idealnym prowadzący byłaby osoba, która z największą efektywnością potrafi działać w obszarze realizowania trzech potrzeb /na rys. - obszar zakreślony/.

Posiada umiejętność takiego konstruowania i przeprowadzenia zajęć, aby potrzeby poszczególnych uczestników całej grupy oraz zadania zostały zrealizowane w maksymalnym stopniu.

Uwzględnić trzeba przy tym następujące cechy działania prowadzącego:

- Umiejętność rozpoznawania potrzeb
- Umiejętność realizowania każdej z nich.
- Umiejętność znalezienia płaszczyzny dla realizacji wszystkich potrzeb zamiast szukania kompromisu dla nich.

Wspólna płaszczyzna to obszar, w którym potrzeby, zadania grupy i poszczególnych uczestników pokrywają się. Umiejętność ta nie oznacza godzenia niejako na siłę wszystkich potrzeb, aby się pokrywały. Chodzi raczej o powiększanie obszaru wspólnego dla wyszczególnionych trzech potrzeb poprzez:

- Dostrzeżenie wszystkich potrzeb /zadania grupy, poszczególnych uczestników/.
- Jasne określenie celów.
- Modyfikowanie przebiegu zajęć i celów w zależności od aktualnej sytuacji w grupie.
- Postawę prowadzącego.
- Pozytywne konfrontowanie sprzecznych celów i potrzeb / przynoszące efekty w postaci konstruktywnych rozwiązań problemów/.

ZADANIA PROWADZĄCEGO WARSZTATY

Zadania prowadzącego obejmują 3 etapy działań:

- przed warsztatem,
- w trakcie zajęć,
- po warsztacie

Przed warsztatem

Prowadzący przygotowując się do prowadzenia warsztatu powinien:

- Określić temat i cele warsztatu.
- Przygotować ćwiczenia wraz z instrukcjami oraz materiały pomocnicze.
- Oszacować czas poszczególnych części warsztatów, ćwiczeń.
- Wypracować kryteria i metody oceny realizacji celów warsztatów w odniesieniu do uczestników warsztatów oraz siebie samego.

W trakcie prowadzenia warsztatu

Prowadzący realizuje przygotowany przez siebie program warsztatu, lecz jednocześnie aktywnie i elastycznie reaguje na to, co się dzieje w grupie uczestników.

Po przeprowadzonym warsztacie

Po zakończeniu warsztatu prowadzący powinien:

- Dokonać oceny realizacji założonych celów warsztatu. Jeżeli nie wszystkie zostały zrealizowane, to spróbować określić przyczyny takiego stanu rzeczy.
- Zastanowić się nad tym, na ile cele warsztatów osiągnął każdy z uczestników.
- Określić możliwości i cele dalszego kształcenia danej grupy.
- Przeanalizować trudności, jakie pojawiły się w trakcie trwania warsztatu, określić ich przyczyny oraz samodzielnie lub wspólnie z kolegami /supervizja/ przedyskutować możliwe, nowe sposoby działania, które pozwolą uniknąć podobnych trudności w przyszłości.

TECHNIKI WARSZTATOWE

- miniwykłady,
- burza mózgów,
- praca w podgrupach,
- dyskusja,

Burza mózgów

Celem jest wygenerowanie możliwie największej liczby pomysłów, zgodnie z powiedzeniem, iż „najlepszym sposobem na dobry pomysł jest wymyślenie mnóstwa pomysłów”.

FAZY I ZASADY OBOWIAZUJĄCE PRZY STOSOWANIU BURZY MÓZGÓW :

1. Zdefiniowanie w sposób jasny i precyzyjny przedmiotu poszukiwań i przedstawienie go grupie.
2. Przytoczenie pięciu zasad burzy mózgów:
 - Postępować w sposób swobodny / wolny, nieskrępowany/, czyli mówić wszystko, co przyjdzie do głowy, nawet myśli, które wydają się dziwaczne. To właśnie one przez ich niezwykłość, śmieszność mogą prowadzić do dobrych rozwiązań.
 - Nigdy nie krytykować idei prezentowanych przez kogoś z grupy. Obawa przed nieprzychylną, nieprzyjazną oceną może powstrzymać innych od wyrażania swoich myśli i poglądów.
 - Poszukiwać ilości, a nie jakości. Klasyfikacja nastąpi w późniejszej fazie.
 - Powielać pomysły, myśli wyrażone przez innych, tzn. Podejmować idee już określone, rozwijać warianty, przeciwności, analogie.
 - Notować /na planszach, tablicach/ wszystkie wyrażone myśli, uważając, aby niczego nie pominąć.
3. Podawanie pomysłów - faza ujawniania, odkrywania idei.
4. Wykorzystywanie listy pomysłów:
 - Uczynić jasnymi /klarownymi/ niektóre słowa i wyrażenia oraz sprecyzować i dopowiedzieć /uzupełnić/ niektóre pomysły.
 - Odrzucić pomysły, idee wykraczające poza temat.
 - „Przefiltrować” /ocenić/ pomysły uwzględniając takie kryteria jak: łatwość zastosowania, koszt, zakres, synonimy itp.
 - Ocenić i rozwinąć idee, które wydają się być szczególnie interesujące.

DYSKUSJA

W trakcie zajęć warsztatowych wykorzystać można różne typy dyskusji np. :

- Dyskusję panelową /obserwowaną/, która prowadzona jest przez kilku ekspertów /ekspertami uczynić możemy uczestników zajęć, dając im wcześniej czas na przygotowanie/. Po przedstawieniu przez nich swoich punktów widzenia do dyskusji zapraszana jest cała grupa.
- Dyskusję plenarną, w której wszyscy uczestnicy oraz prowadzący biorą udział na równych prawach.
- Wielokrotna - zadaniowa, opartą na pracy w podgrupach, które pracują nad rozwiązaniem konkretnego problemu, przy czym może to być ten sam problem we wszystkich podgrupach lub też mogą one pracować nad różnymi zagadnieniami. Po tej fazie następuje zawsze podsumowanie, polegające na omówieniu proponowanych przez podgrupy rozwiązań oraz na wymianie doświadczeń.

W dyskusji, bez względu na jej typ, można wyróżnić następujące fazy :

1. Wprowadzenie - jasne i precyzyjne określenie tematu oraz celu dyskusji, wyjaśnienie definicji i stanowisk wyjściowych.
2. Dyskusje właściwa /wymianę zdań/, będącą próbą rozwiązania problemów
3. Podsumowanie - zebranie wyników dyskusji.

Zadania prowadzącego dyskusję:

- Zaproponowanie wprowadzenia zasad dyskusji i ich egzekwowanie w trakcie jej trwania. Zasady te grupa powinna ustalić przed przystąpieniem do dyskusji właściwej. Mogą to być zasady np. „Nie przerywamy sobie wzajemnie wypowiedzi”, „Nie oceniamy wypowiedzi poprzedników”, „Atakujemy problem, a nie wypowiedzi” itp.
- Kierowanie dyskusją przez udzielanie głosu, porządkowanie jej, dbanie o trzymanie się tematu, zachęcanie biernych uczestników i ograniczanie zbyt zaangażowanych, ożywanie wygasającej dyskusji.
- Precyzowanie wypowiedzi na przykład przez parafrazowanie
- Podsumowywanie dotychczasowych ustaleń oraz formułowanie wniosków.

GRUPY SUPERWIZYJNE

"KONTRAKT" zawiera ustalenia :
KIEDY, GDZIE, JAK DŁUGIE SPOTKANIA

A / LIDER SPOTKANIA : Opowiada o sytuacji, w której realizuje projekt, przedstawia osoby uczestniczące w nim, zarysowujący się problem, który poddany zostanie dyskusji, własne przemyślenia, co uczyniono, by go rozwiązać.

JEDEN TEMAT —————→ JEDNO SPOTKANIE

B / OSOBA WSPOMAGAJĄCA : Nie jest sędzią / autorytetem, zadaje pytania pomocnicze, stawia wyzwania, prezentuje własne przemyślenia, pomaga poprzez stymulowanie lidera kierowanie analizy na nowe tory, uwalnia nieodkryty potencjał lidera.

C / OBSERWATORZY : Nie są stroną w dyskusji, wspomagają sam proces komunikacji a nie kierunek w którym zmierzają przemyślenia. Nadzorują akuratność dyskusji, ingerują, gdy dochodzi do zamiany ról, zejścia z tematu lub gdy osoba wspomagająca zbyt autorytatywnie feruje opinie.

GRUPA SUPERWIZYJNA TO CIĘŻKA PRACA A NIE KLUB DYSKUSYJNY LUB SPOTKANIE PRZY KAWIE

/Liczba osób w grupie od 4 do 5/

Przykładowy plan pracy zespołu przedmiotowego

Zadania do uwzględnienia w planie pracy:

.....
.....
.....

Lp	Cel ogólny	Działanie /zadanie do wykonania/	Formy	Metody	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Wyniki /efekty/
1	Podniesienie umiejętności projektowania dydaktycznego	1/Analiza programu nauczania dla zawodu 2/Korelacja międzyprzedmiotowa 3/Opracowanie programu szczegółowego do nauczanego przedmiotu	zespółowa: praca w diadach, triadach, grupach	metoda warsztatowa: miniwykład, dyskusja, praca w podgrupach, miniwykład praca w podgrupach		przewodnicząca zespołu przedmiotowego, liderzy grup	lista umiejętności zawodowych, sprawozdanie pisemne, plany szczegółowe,

Opracowała: Celina Podójko

„ Gdy uczysz, odkrywasz to,
co już od dawna wiesz.
Gdy wprowadzasz to w czyn,
udowadniasz, że posiadasz wiedzę.
Gdy uczysz innych, przypominasz im,
że wiedzą tak samo dobrze jak ty.
Wszyscy jesteśmy więc uczniami,
twórcami, nauczycielami.”

Richard Bach